

10 מאי 2023
י"ט אייר תשפ"ג

[פסק דין משמעתי בעניינו של] – [ת.ז.]

1. בתאריך 24.4.2023 התקיים דיון בעניינו של הסטודנט [ת.ז.] (להלן: "הסטודנט").
שופטים: פרופ' עוז גזית (אב בית הדין), פרופ' ישי ויסמן, שופט סטודנט ר.ע.ב.
יועצת משפטית לבית הדין: עו"ד ליאורה ארזי בן-חיים.
תובעת: פרופ"ח יסכה גולדפלד.
נילון: [ת.ז.], לווה ע"י מלווה בית הדין המשמעתי מטעם אגודת הסטודנטים מר עבדאלה ותד.
2. הנילון הנו סטודנט בפקולטה למדעי המחשב. בתאריך 27.2.2023 הוגשה נגדו קובלנה, ובתאריך 6.3.2023 הוגשה קובלנה מעודכנת, בה יוחסו לו העובדות הבאות:
הסטודנט היה רשום לקורס ביולוגיה 1 00134058, שניתן בסמסטר חורף תשפ"ג. במסגרת הקורס נערכו 5 מבדקים אישיים, שתוכננו להתקיים במהלך ההרצאה. המבדקים בנויים ממענה על מטלה במודל. המבדק הראשון נערך במהלך ההרצאה. עקב בעיות תקשורת שהתרחשו במהלך המבדק השני, המבדק בוטל. במקומו נערך מבדק שהתקיים באותה מתכונת, אולם במקום לבצע אותו במהלך ההרצאה בכיתה, ניתנה לסטודנטים האפשרות לענות עליו במהלך יום נקוב. המבדק השני החלופי התקיים ביום 11.12.2022 (להלן: "המבדק"), והורכב מארבע שאלות רב ברריות ("אמריקאיות") ושאלה אחת פתוחה. הזמן שהוקצב לענות על המבדק היה 7 דקות. הסטודנט ענה על המבדק בשעה 21:37. תשובתו לשאלה הפתוחה "כיצד מולקולות סיגנל מעבירות מידע לתוך התא ללא צורך בכניסה ישירה של המולקולה לתא?", היתה: "קשירת חלבונים אל ממברנת התא הגורמת לתגובות ביוכימיות". צוות הקורס קבע שמדובר בתשובה נכונה חלקית. ניסוח זהה (או זהה למעשה) נמצא בעוד 52 מבדקים (מתוך 329 המבדקים שהוגשו). התשובה "קשירת חלבונים אל ממברנת התא הגורמת לתגובות ביוכימיות" הועברה בשעה 15:10 בקבוצת הווטסאפ של הסטודנטים בקורס.
3. התביעה האשימה את הסטודנט בעבירות משמעת עפ"י הסעיפים שלהלן לתקנון המשמעת:
  - א. 4.1.1 "עשה, בהונאה או בדרך בלתי כשרה אחרת, מעשה על מנת לשפר ציון בבחינה, בוחן, עבודה, פרויקט, השתלמות מעשית או כל מטלה לימודית אחרת, או על מנת להשיג יתרון אקדמי, עבורו או עבור סטודנט אחר".
  - ב. 4.1.3 "העתיק מאחר, או איפשר ביודעין, לאחר, להעתיק ממנו בבוחן, בחינה, עבודה, פרויקט או בכל מטלה לימודית אחרת".
  - ג. 4.1.4 "סייע בדרך אחרת לסטודנט אחר או הסתייע באחר בעת בחינה או בוחן או בביצוע מטלה לימודית אחרת, שבה נדרש הסטודנט לעבודה עצמאית".
  - ד. 4.1.5 "קשר קשר או השתתף בקשר לביצוע או לניסיון לביצוע כל אחת מן הפעולות הנזכרות בסעיף זה".
4. בתאריך 24.4.2023 התקיים הדיון המשמעתי בנוכחות הצדדים.
5. במענה להקראת כתב הקובלנה השיב הסטודנט כי הוא כופר באשמה. לטענתו השאלות המבדק היו ממוחזרות וכן נעזר בסיכום, שכן המבדק היה עם חומר פתוח.

טענות הצדדים:

התביעה:

6. התביעה הציגה בפני בית הדין צילומי מסך של תכתובת מתוך קבוצת הווטסאפ של הסטודנטים.ות בקורס. התכתובת כללה תשובות לשאלות הרב-ברירה במבדק, וכן תשובה לשאלה הפתוחה "כיצד מולקולות סינגל מעבירות מידע לתוך התא ללא צורך בכניסה ישירה של המולקולה לתא?" (להלן: "השאלה הפתוחה"). התשובה שנשלחה בווטסאפ היתה: "קשירת חלבונים אל ממברנת התא הגורמת לתגובות ביוכימיות" (להלן: "התשובה בווטסאפ").
7. התביעה הציגה קובץ אקסל בו פורטו התשובות לשאלה הפתוחה, של 53 הסטודנטים.ות בקורס שנחשדו בהעתקה. תשובתו של הסטודנט היתה: "קשירת חלבונים אל ממברנת התא הגורמת לתגובות ביוכימיות" (להלן: "תשובת הסטודנט"). תשובת הסטודנט היתה זהה במדויק לתשובה שנשלחה בווטסאפ.
8. התביעה ציינה כי מי ששלחה את התשובות בווטסאפ היתה סטודנטית בקורס (להלן: "הסטודנטית"), שלאחר הגשת התלונה התוודתה על כך; וכן כי מרבית הסטודנטים.ות החשודים.ות הודו בהעתקה וחתמו על הסדר טיעון. על פי סילבוס הקורס משקלם של חמשת המבדקים היה 10% מגן. העונש על פי הסדרי הטיעון היה 10% תקף (בתנאי שהסטודנט ישלים את חובות הקורס), והרחקה על תנאי לסמסטר במקרה של הרשעה חוזרת.
9. עדי התביעה היו המרצים בקורס, פרופ' עודד בז'ה ופרופ' אריאל קפלן (שהעידו בנפרד). המרצים העידו כי מדובר במבדקים אישיים, וכי המבדקים היו עם חומר פתוח. כאמור, בשל כשל בתקשורת במהלך המבדק השני, הוחלט לבטלו ולקיים מבדק חוזר שיהיה ניתן לבצעו במהלך 24 שעות. בעת הבדיקה, המתרגלת הבחינה בתשובות דומות עד כדי זהות לשאלה הפתוחה, אצל 53 נבחנים (להלן: "התשובה הזזה"). בין היתר, התשובה הזזה משכה את תשומת ליבה של המתרגלת, היות שלא היתה נכונה, וודאי לא מדויקת. מכיוון שהתשובה הזזה הכילה מספר רכיבים נכונים, החליט צוות הקורס לתת עליה ניקוד חלקי. במקביל, הוגשה התלונה בגין חשד להעתקה כנגד אותם 53 סטודנטים.ות.
10. התביעה הציגה את ההנחיות שפורסמו למבדק השני (שבוטל), בתאריך 6.12.2022. בהנחיות נכתב בין היתר: "המענה על המבדק הוא אישי. חשד להעתקה יעלה **לוועדת משמעת**" (ההדגשה במקור). התביעה הדגישה כי הסטודנט השתתף במבדק זה ולכן היה לו ברור שהמבדק הוא אישי. משפט זה לא הופיע בהנחיות למבדק השני החלופי. במענה לשאלת בית הדין מדוע זה לא נכתב, פרופ' בז'ה אמר שככל הנראה מדובר בטעות, שכן המבדק השני החלופי נכתב בחיפזון מה, עקב הכשל במבדק השני. כך או כך, טען פרופ' בז'ה, מאליו מובן שהמבדקים הם אישיים ולא קבוצתיים, כפי שהדבר מובן מאליו לגבי כל מבחן או בוחן בטכניון.
11. התביעה ציינה כי לאחר שנודע לסטודנטים על החשדות נגדם, הם שלחו לה בתאריך 9.1.2023 תגובה מרוכזת מטעמם (כולל שמות ומספרי תעודות זהות). בתגובה זו טענו בין היתר, כי "המשפט שנכתב על ידי הסטודנטים במבדק [כלומר התשובה הזזה] נמצא בסיכום של אחת ההרצאות שנכתבה על ידי סטודנטית. הסיכום הזה נמצא אצל חלק מהסטודנטים שלומדים לקורס, לכן קיים חלק מהסטודנטים שנעזרו בחומר פתוח (הסיכום) שנמצא אצלם באיפד ולא נעזרו בשום בן אדם חיצוני". גם הסטודנט היה חתום על תגובה זו.

אלא, שאותה סטודנטית (שהיא גם זו ששלחה את התשובה בווטסאפ במהלך המבדק), הבהירה לתובעת (באמצעות איש טכניון) כי לא שלחה את הסיכום האמור לסטודנטים ולא העלתה אותו למאגר משותף. כך או כך, המשפט הרלוונטי שנכתב בסיכום ("קשירת החלבונים אל ממברנת התא גורמת לשרשרת תגובות ביוכימיות פנימיות"), לא היה זהה לתשובה שנשלחה בווטסאפ. ואילו התשובה שהסטודנט כתב במבדק היתה **זוהה במדויק לתשובה בווטסאפ** (ולא למשפט שנכתב בסיכום).

12. לבסוף, התביעה ציינה כי לאחר שליחת התגובה המרוכזת, הסטודנט שלח לה מייל בו הודה כי העתיק.

ההגנה:

13. הסטודנט כפר באשמה. לטענתו, כל מרצה אמר משהו אחר לגבי חומר פתוח – אפשר להשתמש בחומרי עזר, יש מאגר פתרונות/ אין מאגר פתרונות. "אני לקחתי את התשובה מהסיכום. בכל קבוצה יש לך 200 או 300 הודעות ואף אחד לא רואה. הפתרון נשלח בשעה 15:00 ואני פתרתי בשעה 23:00. היינו בחוות המחשבים של מדעי המחשב ושלחו לי את הסיכום ב"איירדרופ". אני פשוט נכנסתי והתשובה הייתה תפורה לשאלה שראיתי. אני העתקתי פעם אחת והייתי בסיטואציה הזאת, ואני קצת נבהל כי אמרתי לעצמי אם הולם יתפוצץ לא אעתיק שוב. מאז שאני קיבלתי הרחקה אני מקבל ציונים טובים. ההורים מחכים שיראו אותי מסיים תואר. אני כבר בכיוון טוב. מה שנפל עליי בסמסטר הזה אני באמת לא יודע מה נפל עליי".

14. לשאלת התביעה איפה בדיוק שלחו לו את הסיכום באיירדרופ, השיב הסטודנט כי הוא לא זוכר בדיוק. לשאלת התביעה מתי הגיע לרשותו הסיכום, האם לפני המבדק, השיב כי לא מצוין תאריך. "אני אמרתי בהתחלה אני אדם ישר. באיירדרופ לא מצוין מי שלח לך את זה".

15. לשאלת בית הדין, מדוע חזר בו מהודאתו בפני התביעה, השיב הסטודנט כי הודה הודאת שווא משום שחשב שיוטל עליו עונש קל יותר. לטענתו, מלווה בית הדין מטעם אס"ט אמר לו שאם יודה יקבל הסדר טיעון של הפחתת 10 נקודות מהציון הסופי. על כן הודה. "התייעצתי עם עבדאללה והוא אמר לי שזה הדבר הכי נכון שהיה לי לעשות. רציתי לסיים את כל הדבר הזה"; "אני נכנסתי למצב נפשי קשה בגלל שלא רציתי לשחזר את כל מה שעבר עליי... רציתי לסגור את הדבר הזה".

אלא שתחת זאת, הוצע לו הסדר טיעון שכולל הרחקה בפועל (שכן מדובר בעבירה חוזרת). אי לכך העדיף לדבוק בחפותו, משום שלא ביצע את העבירה.

יוער, כי בהתייחס לכך התביעה הבהירה, שאמרה למלווה מטעם אס"ט שמי שזו עבירה ראשונה שלו יקבל עונש של הפחתת 10 נקודות, ומי שזו עבירה שנייה שלו היא תבדוק כל מקרה לגופו.

דיון והכרעה:

16. הנוסח שכתב הסטודנט במבדק כתשובה לשאלה הפתוחה, זוהו **בדיוק** לנוסח שנשלח בווטסאפ. אילו היה מדובר בתשובה נכונה או מדויקת, היינו יכולים להניח לטובת הסטודנט שהוא חרוץ או שקדן ולכן ידע את התשובה. אך כפי שהסבירו עדי התביעה באריכות במהלך הדיון - מדובר בתשובה שאינה נכונה. תשובה שאינה נכונה, וזוהי לתשובה הלא נכונה שנשלחה בווטסאפ הקבוצתי.

17. הסטודנט לא הציג (ולא ניסה להציג) ראיה כלשהי לכך שהסיכום הגיע לרשותו לפני המבדק. בנוסף, התשובה שלו לשאלה הפתוחה במבדק לא היתה זהה למשפט שבסיכום, אלא זוהי במדויק לתשובה שנשלחה בווטסאפ.

גרסתו של הסטודנט אינה אמינה בעינינו ולא עוררה אצלנו אפילו ספק קל. לכך מתווסף גם שינוי הגרסאות שלו (סיכום, הודאה, סיכום).

18. אנו סבורים שהראיות שהציגה התביעה מובילות למסקנה ברורה כי מדובר בהעתקה.

19. נוכח כל האמור לעיל, **החלטנו פה אחד להרשיע את הסטודנט בעבירות משמעת לפי סעיפים 4.1.1, 4.1.3 ו- 4.1.4 לתקנון**. אנו מזכים את הסטודנט מעבירה לפי סעיף 4.1.5 לתקנון, שכן לא הוכחה בפנינו קשירת קשר.

20. בית הדין הודיע לצדדים במעמד הדיון את הכרעת הדין, ולאחר מכן בהסכמת הצדדים נשמעו טיעונים לעונש.

טיעונים לעונש:

התביעה:

21. התביעה ביקשה שבית הדין יגזור על הסטודנט את העונשים הבאים: ציון אפס בקורס, הרחקה בפועל לסמסטר אביב תשפ"ג, דחיית זכאות לתואר למשך 6 חודשים מיום הזכאות בפועל, והרחקה על תנאי לחמש שנים (בתוקף עד לסיום הלימודים בטכניון) במקרה של הרשעה נוספת בעבירה לפי סעיף 4.1 לתקנון, על כל תתי סעיפיו.

22. לסטודנט עבר משמעת מכביד. התביעה הציגה הסדר טיעון מיום 12.9.2021, במסגרתו הסטודנט הסכים להיות עד תביעה, והודה שקיבל תשובות למבחן מקבוצת טלגרם בה גורם אחר העביר את פתרון הבחינה. הסטודנט הורשע בעבירות משמעת לפי סעיפים 4.1.1, 4.1.3, 4.1.4, ו- 4.1.5, והעונש שנגזר עליו היה ציון אפס בקורס, הרחקה בפועל לסמסטר אביב תשפ"א, והרחקה על תנאי לסמסטר במקרה של עבירה חוזרת.

23. בהתייחס להרחקה המבוקשת כעת, התביעה הדגישה שבמידה וגזר הדין לא יינתן תוך שבועיים ממועד הדיון, היא מבקשת שההרחקה תהיה בחורף תשפ"ד.

ההגנה:

24. הסטודנט עמד על חפותו ואמר שהוא אדם טוב. "אני כן טעייתי פעם אחת, עכשיו לא טעייתי. אני באמת לא חשבתי לרגע שאגיע שוב למצב הזה. אני מבטיח לכם שאני אמשיך להיות בן אדם ישר, אני עברתי מאז שקיבלתי הרחקה פעם ראשונה, אני עברתי הרבה סמסטרים טובים מאוד, והחיים שלי באמת השתנו, ונכנסתי לתקופה מאוד קשה. באמת, אני לא משקר ואומר לכם דברים סתם. אני רק לא רוצה להיכנס לתקופה הזאת שוב, ומנסה להיות כמה שיותר חזק. באמת שאין לי מה להגיד יותר."

גזר הדין:

25. השיקולים המנחים לקביעת גזר הדין קבועים בסעיף 11.11 לתקנון.

26. הסטודנט ביצע מעשה הונאה במטרה להשיג ציון במרמה, שאינו משקף את ידיעותיו ואינו מגיע לו. צוות הקורס נתן בסטודנטים אמון, והסטודנט הפר אותו ונעזר באדם אחר כדי לפתור את המבדק. תקנון המשמעת לסטודנטים נפתח כדלקמן (ההדגשה אינה במקור):

"הלימודים בטכניון מבוססים על אמון בין המוסד לבין הלומדים בו. הסטודנטים מחויבים ליושרה אקדמית ולהתנהגות ההולמת את כבוד הטכניון, הסטודנטים,

העובדים וחברי-הסגל האקדמי. מטרת תקנון זה היא להסדיר את הטיפול באותם מקרים החורגים מכללים אלה".

27. למרבה הצער, התנהלותו של הסטודנט מלמדת, כי לא למד לקח מהרשעתו הקודמת, ולא הפנים את הקוד האתי והמוסרי המצופה מסטודנט בטכניון, ששואף לקבל תעודת מהנדס. לקחנו בחשבון גם את העובדה שהסטודנט בחר לא לקח אחריות על מעשיו, ולא הביע חרטה.
28. יוער, כי הרחקתו של הסטודנט מחויבת בשל מימוש התנאי מהעבירה הקודמת, והיא אינה עונש בגין העבירה הנוכחית.
29. לאחר ששמענו את טענות הצדדים ושקלנו את מכלול השיקולים, לרבות נסיבותיו האישיות של הסטודנט, החלטנו פה אחד להשית על הסטודנט את העונשים הבאים:
- א. ציון 0 בקורס ביולוגיה 1 00134058, סמסטר חורף תשפ"ג (לפי סעיף 12.4 לתקנון).
  - ב. הרחקה בפועל מלימודים בטכניון לסמסטר אביב תשפ"ג (לפי סעיף 12.7 לתקנון).
  - ג. דחיית זכאות לתואר ו/או תעודת גמר ו/או אישור סיום לימודים (לרבות גיליון ציונים), למשך 6 חודשים מיום הזכאות בפועל (לפי סעיף 12.15).
  - ד. הרחקה על תנאי מלימודים בטכניון לחמש שנים, בתוקף עד לסיום הלימודים בטכניון, תופעל במקרה של הרשעה נוספת בעבירה לפי סעיף 4.1 לתקנון, על כל תתי סעיפיו (לפי סעיף 12.7).

מר ר.ע.ב

פרופ' ישי ויסמן

פרופ' עוז גזית

ישי ויסמן